

Býčí skála

Jedná se o halštatskou lokalitu celoevropského významu, kterou už její objevitel Jindřich Wankel správně datoval do 5. století př. n. l. Nachází se na ve střední části Moravského krasu, asi 10 km severně od Brna. Roku 1869 tu bratřenci Felklovi našli slavnou sošku býka, což bylo podnětem pro Wankelův průzkum jeskyně v roce 1872. Ten zde, v jižní odbočce, objevil už v roce 1967 stanoviště paleoliticů (magdalenien). Co se týká nálezové situace velmožského pohřbu, jak Wankel nález v předsíni Býčí skály interpretoval, tak zde objevil dvě žároviště: menší o průměru asi 30 m čtverečních a větší asi 60 m čtverečních, dále pak kamennou dlažbu, oltář, kovárnu. Z nálezů je nejznámější už zmíněný bronzový býček s železnými vložkami, „žezlo“, „bederní závěs“, jak ho původně interpretoval Wankel, (jde o pancíř chránící srdce a závěsky koňského postroje). Dále je třeba uvést na 40 koster, bronzové nádoby, keramiku, šperky, skleněné a jantarové korálky, železné nástroje, přesleny, ... Řada předmětů má původ po celé Evropě (a pravděpodobně nejen Evropě). Většinu poznatků o průzkumu Jindřicha Wankela můžeme čerpat z jeho populárně laděné knihy - *Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti*. Většina nálezů z Býčí skály se dnes nachází v Naturhistorisches Museum ve Vídni, kam je Wankel před svou smrtí prodal.

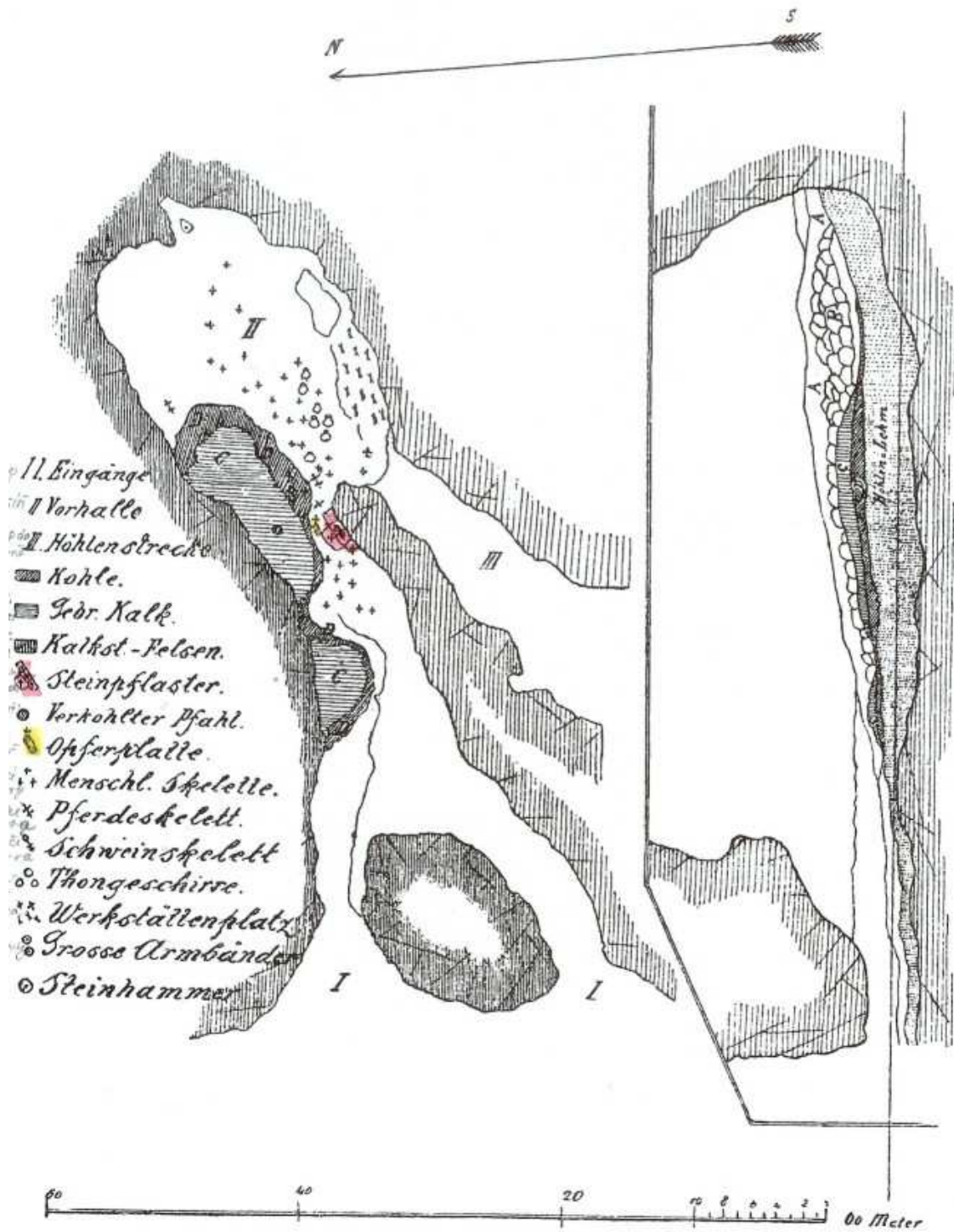
Co se týká dalších výzkumů v Býčí skále, tak to byl revizní výzkum Martina Kříže v roce 1891 a potom záchranný výzkum během 2. světové války před zabetonováním podlahy. V roce 1993 vznikla Nadace Býčí skála, která si klade za úkol popularizaci, propagaci a další průzkum jeskyně. Pod její patronací byla zorganizována v roce 1995 konference „Býčí skála v celoevropských kontextech“ a následná výstava v MZM v Brně, která prezentovala i nálezy uložené v Naturhistorisches Museum Wien.

Co se týká interpretace co se tu stalo, tak se dnes můžeme zmínit o dvou názorech. První podal už Jindřich Wankel, a to že se jedná o pohřeb velmože s bohatou výbavou, kterého na onen svět musela následovat i část jeho družiny. Tento názor má, jako všechna ostatní, svá pro a proti. Druhým, dnes pravděpodobně nejrozšířenějším, názorem je, že se jedná o kultovní místo a obětiště. Druhá teorie se opírá mj. i o skutečnost, že se Býčí skála nachází na rozhraní 3 světů - kulturních okruhů: západohalštatského, východohalštatského a lužického. To se odráží v nálezech různých proveniencí.

Objev v Býčí skále provázely od počátku samé nepříjemné náhody, jako úpravy jeskyně před Wankelovým průzkumem, poškození býčka při vyzvedávání, nedostatečná dokumentace... I toto hraje určitě velkou roli, proč dnes nemůžeme rekonstruovat události v Býčí skále.

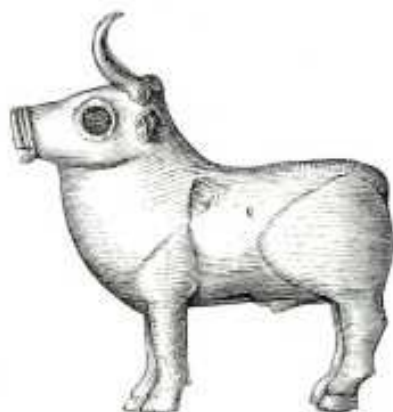
Literatura:

- Parzinger, H. - Nekvasil, J. - Barth, E. 1995: Die Býčí skála-Höhle, Römisch Germanische Forschungen 54, Mainz am Rhein.
- Přichystal, A. - Náplava, M. 1995: Záhada Býčí skály aneb jeskyně plná otazníků, Třebíč.
- Wankel, J. 1984: *Obrazy z Moravského Švýcarska a jeho minulosti* (reprint s českým překladem), Brno.
- Hallstatt a Býčí skála. Průvodce výstavou 1969, Brno - Bratislava - Praha.

Grundriss und Durchschnitt der Vorhalle der Byčiskálahöhle.

Abb. 4. Fundverteilung und Schichtaufbau in der Vorhalle der Byčiskálahöhle. Nach H. Wankel (Ann. 7) 261 ff.

369

Obr. 33 Bronzový násadec na hláv označovaný jako žezlo. Průměr kruhu je 6,1 cm

Obr. 34 Slavný Wanklův bederní závěs, jehož obraz je snad v každé větší knize o archeologii českých zemí. Dnes je chápán jako dva odlišné předměty, které se shodou okolností dostaly na nalezišti k sobě. Je to jednak kruhový prsní pancíř, který chránil srdeční krajinu bojovníka, jednak souprava závěsků tvořící nejspíš koňskou ozdobu